

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O LOKALNOJ I PODRUČNOJ (REGIONALNOJ) SAMOUPRAVI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi nalazi se u odredbi članka 1. stavak 3. Ustava Republike Hrvatske.

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona također, su i odredbe glave VI. Ustava Republike Hrvatske pod nazivom “Mjesna, lokalna i područna (regionalna) samouprava”, koja obuhvaća odredbe članka 132. do odredbe članka 137. Ustava Republike Hrvatske. Navedene ustavne odredbe osnovni su pravni okvir za donošenje propisa kojima se uređuju pitanja vezana uz sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

U izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine, broj 109/2007), a vezano uz pripreme za prve neposredne izbore nositelja izvršnih ovlasti na lokalnoj razini u Republici Hrvatskoj koji se imaju održati u mjesecu svibnju iduće godine, u odredbama kojima se regulira pitanje načina obavljanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika (profesionalno ili bez zasnivanja radnog odnosa) uočeni su određeni nedostaci koji se ispravljaju ovim Zakonom. Naime, veliki broj općina u Republici Hrvatskoj (a također i manji gradovi) nemaju dostatne financijske kapacitete da mogu uz zaposlene u upravnim odjelima i službama, odnosno jedinstvenom upravnom odjelu imati i dvije izabrane osobe na plaći. Stoga se ovim Zakonom predlaže ovisno o veličini jedinice lokalne samouprave (po broju stanovnika) mogućnost izbora da sama izabrana osoba odluči kako će obavljati dužnost na koju je izabrana.

Nadalje, ovim Zakonom utvrđuje se i razlike u broju zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana ovisno o veličini jedinice lokalne samouprave po broju stanovnika, čemu je razlog prije svega opseg poslova koje obavljaju veće jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Naime, Zakonom se predlaže da u jedinicama lokalne samouprave koje imaju do 10.000 stanovnika općinski načelnik, odnosno gradonačelnik ima jednog zamjenika, a u jedinicama lokalne samouprave koje imaju više od 10.000 stanovnika te u gradovima sjedištima županija, odnosno županijama općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan imaju dva zamjenika.

Osnovna pitanja koja se predlažu urediti ovim Zakonom su:

- broj zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana ovisno o veličini jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave po broju stanovnika
- način obavljanja dužnosti općinskog načelnika i gradonačelnika, te njihovog/njihovih zamjenika (profesionalno ili bez zasnivanja radnog odnosa)
- pitanje izbora zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova pripadnika nacionalnih manjina, odnosno hrvatskog naroda u jedinicama lokalne samouprave u kojima pripadnici nacionalnih manjina čine većinu stanovništva

Posljedice koje će proisteći donošenjem ovog Zakona su sljedeće:

- mogućnost izbora načina obnašanja dužnosti općinskog načelnika i gradonačelnika, te njihovog/njihovih zamjenika ovisno o fiskalnim kapacitetima konkretne jedinice lokalne samouprave
- dužnost obavještanja u roku od 8 dana od dana stupanja na dužnost o tome da li će se dužnost na koju je osoba izabrana obavljati profesionalno ili bez zasnivanja radnog odnosa
- razgraničenje broja zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana ovisno o veličini jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave
- osiguravanje izbora zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana iz redova pripadnika nacionalnih manjina, odnosno hrvatskog naroda u jedinicama lokalne samouprave u kojima pripadnici nacionalnih manjina čine većinu stanovništva

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Ocjenjuje se da provedba ovoga Zakona neće iziskivati osiguranje zasebnih i dodatnih financijskih sredstava u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG DA SE ZAKON DONESE PO HITNOM POSTUPKU

Odredbom članka 159. stavak 1. Poslovnika Hrvatskog sabora (Narodne novine, broj 71/2000, 129/2000, 117/2001, 6/2002 – pročišćeni tekst, 41/2002, 91/2003 i 58/2004) propisana je mogućnost da se iznimno zakon može donijeti i po hitnom postupku a kada to zahtijevaju interesi obrane i drugi osobito opravdani državni razlozi, odnosno kada je to nužno radi sprječavanja ili otklanjanja većih poremećaja u gospodarstvu.

Izmjene i dopune Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi predlažu se vezano za provođenje intenzivnih priprema za održavanja prvih neposrednih lokalnih izbora u Republici Hrvatskoj koji će se održati dana 17. svibnja 2009. godine i na kojima će građani po prvi put direktno birati svoje općinske načelnike, gradonačelnika, župane i njihove zamjenike. Zakon čije se donošenje predlaže kao takav predstavlja osobito opravdani državni razlog za donošenje po hitnom postupku.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Uz prijedlog za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi dostavlja se tekst Konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Ujedno se napominje da sukladno odredbi članka 82. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske organske zakone, dakle zakone kojima se razrađuju Ustavom utvrđena ljudska prava i temeljne slobode, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela, te ustrojstvo i djelokrug lokalne i područne (regionalne) samouprave, Hrvatski sabor donosi većinom glasova svih zastupnika.

Slijedom iznjetoga, i zakon čije se donošenje predlaže potrebno je donijeti većinom glasova svih zastupnika Hrvatskoga sabora.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O LOKALNOJ I PODRUČNOJ (REGIONALNOJ)
SAMOUPRAVI**

Članak 1.

U Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine, broj 33/01, 60/01, 129/05 i 109/07) članak 41. mijenja se i glasi:

„U jedinicama lokalne samouprave koje imaju do 10.000 stanovnika općinski načelnik, odnosno gradonačelnik ima jednog zamjenika koji se bira na općim i izravnim izborima sukladno posebnom zakonu.

U jedinicama lokalne samouprave koje imaju više od 10.000 stanovnika, u gradovima sjedištima županija, odnosno županijama općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan imaju dva zamjenika koji se biraju na općim i izravnim izborima sukladno posebnom zakonu.

U jedinicama lokalne samouprave u kojima pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na razmjernu zastupljenost u predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave ili ako je zastupljenost u predstavničkom tijelu propisana postojećim statutom te jedinice lokalne samouprave, te u jedinicama područne (regionalne) samouprave gdje je postojećim statutom propisano da zamjenik župana mora biti iz reda pripadnika nacionalne manjine, jedan zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana mora biti iz redova nacionalnih manjina, a što se mora urediti statutom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U jedinicama lokalne samouprave u kojima pripadnici nacionalnih manjina čine većinu stanovništva, a pripadnici hrvatskog naroda imaju pravo na razmjernu zastupljenost, jedan zamjenik općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika mora biti iz redova pripadnika hrvatskog naroda, a što se mora urediti statutom jedinice lokalne samouprave.

U jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave iz stavka 3. i 4. ovog članka u kojima pripadnici nacionalnih manjina, odnosno pripadnici hrvatskog naroda imaju pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, ako na izborima ne bude ostvareno to pravo raspisat će se dopunski izbori za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Na dopunskim izborima kada se bira zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova pripadnika nacionalnih manjina pravo glasa imaju samo pripadnici nacionalne manjine koja ostvaruje pravo na zastupljenost, odnosno kada se bira zamjenik općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika iz redova hrvatskog naroda pravo glasa imaju samo pripadnici hrvatskog naroda. Na dopunske izbore primjenjuju se odredbe Zakona o izborima župana, gradonačelnika grada Zagreba, gradonačelnika i općinskih načelnika koje nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Na dopunskim izborima za pravovaljanost kandidature potrebno je sakupiti u općinama do 1000 stanovnika 50 potpisa, a u preostalim općinama, gradovima i županijama 100 potpisa pripadnika nacionalnih manjina ako se dopunski izbori provode radi osiguravanja prava na zamjenika iz redova pripadnika nacionalnih manjina, odnosno pripadnika hrvatskog

naroda ako se dopunski izbori provode radi osiguravanja prava na zamjenika iz redova hrvatskog naroda,.

U jedinicama lokalne samouprave iz stavka 1. ovog članka u kojima budu provedeni dopunski izbori iz stavka 5. ovoga članka općinski načelnik odnosno gradonačelnik imati će dva zamjenika.

U jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave iz stavka 2. ovog članka u kojima budu provedeni dopunski izbori iz stavka 5. ovog članka općinski načelnik, gradonačelnik odnosno župan imati će tri zamjenika.«

Članak 2.

Članak 90. mijenja se i glasi:

„U jedinicama lokalne samouprave koje imaju do 10.000 stanovnika općinski načelnik, gradonačelnik i njihov zamjenik odlučiti će da li će dužnosti na koje su izabrani obavljati profesionalno ili bez zasnivanja radnog odnosa.

U jedinicama lokalne samouprave koje imaju više od 10.000 stanovnika, velikim gradovima, gradovima sjedištima županija, odnosno županijama općinski načelnik, gradonačelnik i župan dužnost obavljaju profesionalno, a njihovi zamjenici odlučiti će da li će dužnosti na koje su izabrani obavljati profesionalno ili bez zasnivanja radnog odnosa.

Osobe iz stavaka 1. i 2. ovog članka dužne su u roku od 8 dana od dana stupanja na dužnost dostaviti pisanu obavijest nadležnoj službi u općini, gradu odnosno županiji o tome da li će dužnost na koju su izabrane obavljati profesionalno ili bez zasnivanja radnog odnosa.

Za vrijeme profesionalnog obavljanja dužnosti na koju su izabrane osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka ostvaruju pravo na plaću, odnosno naknadu plaće, kao i druga prava iz rada, a vrijeme obavljanja dužnosti uračunava im se u staž osiguranja.

Osnovna mjerila za određivanje plaće, odnosno naknade plaće osoba iz stavka 1. i 2. ovoga članka određuju se posebnim zakonom.

Osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka ostvaruju prava na naknadu plaće i staž osiguranja za vrijeme od 180 dana po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti i to u visini prosječne plaće koja im je isplaćivana za vrijeme 12 mjeseci koji su prethodili donošenju odluke o prestanku dužnosti.

Naknada iz stavka 6. ovoga članka isplaćuje se na teret proračuna općine, grada, odnosno županije.

Prije isteka roka iz stavka 6. ovoga članka ostvarivanje prava prestaje na vlastiti zahtjev, zapošljavanjem, umirovljenjem ili izborom na drugu dužnost koju obavlja profesionalno.“

Članak 3.

Ovaj Zakon stupa na snagu 18. svibnja 2009. godine

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Člankom 1. mijenja se članak 41. teksta Zakona, te se utvrđuje razlika u broju zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana koji će se birati na prvim neposrednim izborima nositelja izvršne vlasti 2009. godine, obzirom na veličinu jedinica po broju stanovnika, a vezano za opseg poslova koji se u jedinicama obavljaju. Naime, navedenim člankom utvrđeno je da jedinice lokalne samouprave do 10.000 stanovnika imaju jednog zamjenika općinskog načelnika i gradonačelnika, a jedinice lokalne samouprave iznad 10.000 stanovnika, gradovi sjedišta županija i županije imaju po dva zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika odnosno župana koji se biraju na općim i izravnim izborima sukladno posebnom zakonu.

Člankom je uređeno i pitanje prava pripadnika nacionalnih manjina, odnosno pripadnika hrvatskog naroda u jedinicama u kojima pripadnici nacionalnih manjina čine većinu stanovništva na jednog zamjenika. Tako je propisano da u jedinicama lokalne samouprave u kojima pripadnici nacionalne manjine imaju pravo na razmjernu zastupljenost u predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave ili ako je zastupljenost u predstavničkom tijelu propisana postojećim statutom te jedinice lokalne samouprave, te u jedinicama područne (regionalne) samouprave gdje je postojećim statutom propisano da zamjenik župana mora biti iz reda pripadnika nacionalne manjine, jedan zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana mora biti iz redova nacionalnih manjina, a što se mora urediti statutom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. U jedinicama lokalne samouprave u kojima pripadnici nacionalnih manjina čine većinu stanovništva, a pripadnici hrvatskog naroda imaju pravo na razmjernu zastupljenost jedan zamjenik općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika mora biti iz redova pripadnika hrvatskog naroda, a što se mora urediti statutom jedinice lokalne samouprave.

Ukoliko ne bude ostvareno navedeno pravo tj. pravo na jednog zamjenika iz redova pripadnika nacionalnih manjina, odnosno hrvatskog naroda raspisat će se dopunski izbori na koje se primjenjuju odredbe Zakona o izborima župana, gradonačelnika grada Zagreba, gradonačelnika i općinskih načelnika koje nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona. Na dopunskim izborima kada se bira zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova pripadnika nacionalnih manjina pravo glasa imaju samo pripadnici nacionalne manjine koja ostvaruje pravo na zastupljenost, odnosno kada se bira zamjenik općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika iz redova hrvatskog naroda pravo glasa imaju samo pripadnici hrvatskog naroda. Zakonom je također propisano da u jedinicama u kojima budu provedeni dopunski izbori ukoliko se zastupljenost ne ostvari na redovnim izborima općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan imati će dva, odnosno tri zamjenika.

Uz članak 2.

Člankom 2. rješava se pitanja načina obavljanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika odnosno župana i njihovih zamjenika, tj. da li će dužnost obavljati profesionalno ili bez zasnivanja radnog odnosa. Stoga se utvrđuje da u jedinicama lokalne samouprave koje imaju do 10 000 stanovnika općinski načelnik, gradonačelnik i njihov

zamjenik samostalno odlučuju da li će dužnost na koju su izabrani obavljati profesionalno ili bez zasnivanja radnog odnosa.

Propisuje se također, da u jedinicama lokalne samouprave koje imaju više od 10 000 stanovnika, velikom gradovima, te u gradovima sjedištima županija, odnosno županijama općinski načelnik, gradonačelnik i župan dužnost obavljaju profesionalno, a njihovi zamjenici odlučiti će da li će dužnosti na koje su izabrani obavljati profesionalno ili bez zasnivanja radnog odnosa.

Člankom se propisuje obveza neposredno izabranih općinskih načelnika, gradonačelnika i župana, te njihovih zamjenika da u roku od 8 dana od dana stupanja na dužnost dostave pisanu obavijest nadležnoj službi u općini, gradu odnosno županiji o tome da li će dužnost na koju su izabrani obavljati profesionalno ili bez zasnivanja radnog odnosa.

Osim toga, člankom se uređuju prava izabranih osoba koje dužnost obavljaju profesionalno. Propisuje se pravo na plaću, odnosno naknadu plaće, kao i druga prava iz rada, te prava po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti, što je bilo utvrđeno i u osnovnom tekstu Zakona iz 2001. godine.

Uz članak 3.

Odredbom članka 3. utvrđuje se da će ovaj Zakon stupiti na snagu 18. svibnja 2009. godine.